

naalit olemattomat, mikä heikentää myös taulukoiden luettavuutta. Graafisia tehokeinoja ei ole juuri käytetty, rivirekisteri heittelee ja painojälki on paikoin heikko.

Turun yliopiston mediatutkimus, joka syntyi syksyllä 2000 elokuva- ja tv-tutkimuksen yhdistyessä viestinnän oppiaineeseen, tarjoaa omassa kirjassaan oppialan perinteen pohdintaa ja määrittelyä vain esipuheen verran.

Hannu Niemisen ja Jukka Sihvosen esipuhe korostaa sellaista mediakulttuurin tutkimusta, jossa mediakäytön ja -kokemusten tutkimuksella on keskeinen rooli. Mediatutkimukseen kuuluu silti myös mediatuotannon ehtojen tutkimus ja niihin vaikuttaminen eli mediatulevaisuuden muokkaaminen – hieman mediatieteen tapaan. Oppiaineen koulutustavoitteena ei kuitenkaan ole median käsityöläisten vaan asiantuntijoiden tuottaminen.

Esipuheen ulkopuolella Mediatutkimus-kirjan lähtökohta on yksinkertaisesti kuvata sitä tutkimusta, jota uudella nimellä toimivassa oppiaineessa juuri nyt satuaan harjoittamaan. Laitoksen suojissa tehtävästä työstä piirtyy vähintäänkin monipuolinen kuva.

Mediatutkimukseen kuuluu niin radion kuin www-sivujen, niin mediaretorikan kuin mediaetiikan, euroviisujen ja uutisten miesskeskeisyyden tutkimus. Veijo Hietalalta on mukana artikkeli pornoelokuvan politiikasta ennen ja nyt. Marja-Leena Kuronen hämmentää käsittelemällä romaanihenkilön (Vihervaaran Annan eli Anna Shirleyn) runsasta puhetta selviytymisstrategiana ja lähinnä kai (?) metaforana puheopin asemasta mediatieteessä. Antologioille tyypilliseen tapaan artikkelit ovat epätaisia, mutta useimmissa käytetään hyvää yleisakieltä ja henkilökohtaisesti kommunikoivaa otetta.

Kun mediatiede tukeutuu mediafilosofian pitkään perinteeseen ja tulevaisuuden visiointiin, näyttää mediatutkimus tukeutuvan nykypäivän media-arkeen ja arkihaivaintoihin. Onko vain sattumaa, että samalla mediatiede näyttää olevan miesten hallussa, kun taas mediatutkimuksen antologian kirjoittajista enemmistö on naisia?

PERTTI NÄRÄNEN

Kansan körttiläiset kasvat

Ilkka Huhta:
”TÄÄLLÄ ON OIKEA SUOMENKANSA” KÖRTTILÄISYYDEN JULKISUUSKUVA 1880–1918

Suomen Kirkkohistoriallinen Seura
186, Helsinki 2001. 287 s.

Ilkka Huhta tarkastelee kirkkohistorian alaan kuuluvassa väitöskirjassaan suomalaisen herätysliikkeen, körttiläisyyden, julkisuus kuvan muutoumista 1880-luvulta vuoteen 1918. Huhta lähestyy tutkimusaihettaan kahdesta eri näkökulmasta. Hän tutkii sekä sitä, miten körtit eli heränneet itse vaikuttivat herätysliikkeestään muodostuviin käsityksiin että sitä, miten körttiläisyyden ulkopuoliset henkilöt muokkasivat julkisuudessa liikkeen julkisuuskuva. Näkökulmien avulla tutkija kohdentaa katseensa herännäisyydestä julkisuudessa esitettyihin mielipiteisiin. Aineiston muodostavat pääasiassa sanomaa ja aikakauslehdistöistä kerätty materiaali ja herännäisyyttä käsittelevä historia- ja kaunokirjallisuus.

Huhdan teos risteilee useilla eri tutkimuksellisilla kentillä. Ensimmäiseksi se luotaa ja rikastuttaa suomalaista herätysliiketutkimusta erityisesti kirkkohistoriallisesta näkökulmasta. Työ nostaa esille myös yleisempiä historian tutkimukseen liittyviä kysymyksenasetteluja. Mielenkiintoinen ja alati ajankohtainen teema on historian kirjoituksen ja kansallisen identiteetin välisen problematiikan tarkastelu. Tätä problematiikkaa Huhta avaa teoksessaan körttiesimerkin avulla. Tutkimuksen voidaan katsoa sivuavan myös laajemmin historiallista liiketutkimusta. Huhdan tuoreena näkökulmana on tutkia uskonnollista liikettä nimenomaisesti suhteessa julkisuuden ja julkiskuvan dynamiikkoihin. Näin kirkkohistoriallinen uskonnollisten liikkeiden tutkimus työntyy lähemmäs Klaus Bruhn Jensenin peräämää kommunikaatiohistorian kenttää.

Miten Huhta on sitten haastettaan selvinnyt? Päälinnämäiseksi lukijalle jää vaikutelma, että avaukset muihin tutkimuksellisiin avauksiin kuten mediatutkimuksen

ja kommunikaatiohistorian kenttään jäävät lähinnä oven raotuksiksi. Tutkimuksellinen vuoropuhelu todentuu selkeimmin alkulukujen käsitteellisissä määrittelyissä. Näissä Huhta erittelee julkisuuden, julkisuus kuvan ja julkisen tilan käsitteitä. Teos nivotaan selkeästi osaksi kirkkohistoriallista tutkimustraditiota. Se näkyy niin työn kronologiaa noudattavassa rakenteessa kuin vahvassa empiirisessä orientaatio-sakin. Mediatutkijana jään kaipaamaan eksplisiittisempää käsitteistön ja empiiristen esimerkkien välistä vuoropuhelua. Muovaavtko kaikki esiintymiset julkisuudessa julkisuutta, ja jos muovaavat niin millä tavoin? Tätä pohdin esimerkiksi körttiläisen valtiopäivämiehen Juho Malkamäen julkisuusroolin kohdalla (s. 100–102).

Omassa kirkkohistorian tutkimusgenressään Huhta tekee perusteellista työtä. Hän käy läpi huolellisesti herännäisyydestä käytyä keskustelua. Huhta katsoo julkisuuskuva välillä liikkeen sisäisestä maailmasta käsin, välillä taas ulkopuolisen silmin. Erityisen vahvan roolin herännäisyyden sisäisenä julkisuus kuvan muokkaajana saa körttijohtaja Wilhelmi Malmivaara. Malmivaaran ponnisteluja lahkolaisten ja pietistisen leiman kitkemiseksi ja kuvan muuttamiseksi kohti kirkkollista ja nationalistista kansanliikettä tarkastellaan paneutuneesti ja monipuolisesti.

laiduttavaa oli etenkin se, että tutkija on laajentanut lähdepohjaansa myös kaunokirjallisuuden alueelle. Etenkin Juhani Ahon kirjalliset tuotokset, esimerkkinä *Heränneitä*-teos, saavat paljon huomiota Huhdan tekstissä. Huhdan väitöksellä on myös kulttuurihistorialliset ansionsa. Huhta punoo oivallisella tavalla niin herännäisyyden historian, kansallisen historian kirjoituksen kuin kaunokirjallisuudenkin kolmisäikeiseksi tutkimukselliseksi langaksi. Ilkka Huhdan tulkinnaassa ”Oikea Suomen kansa” sai körttiläiset kasvat.

Askaruttamaan jäi kysymys tutkimuksen ajallisesta rajauksesta. Miksi prosessin tarkastelu katkaistiin historialliseen murrosvaiheeseen, jolloin kysymykset ”oikeasta kansasta” polemisoituivat rintamalinjoiksi?

JOHANNA SUMIALA-SEPPÄNEN

